

การพัฒนาระบบการจัดการสหกรณ์โคนมแม่ลาวจำกัด

จังหวัดเชียงราย เชียงพุทธบูรณาการ

DEVELOPING A MANAGEMENT SYSTEM FOR THE MAE-LAO DAIRY CO-OPERATIVE LTD., CHIANG RAI ON THE BASIS OF A BUDDHIST INTEGRATIVE

วารางคณา ทิพย์สุภา

Varangkana Tipsupa

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เชียงราย

tom.varangkana@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) เพื่อศึกษา การจัดการสหกรณ์โคนมแม่ลาว จำกัดจังหวัดเชียงราย 2) เพื่อศึกษาการพัฒนาสหกรณ์โคนมแม่ลาว จำกัด จังหวัดเชียงราย ตามหลักพระพุทธศาสนา 3) เพื่อวิเคราะห์รูปแบบการบริหารจัดการสหกรณ์โคนมแม่ลาว จำกัด เชียงพุทธบูรณาการ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่รวบรวมข้อมูลจากเอกสาร (Document) และจากการสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า ข้อเสนอแนะ : ควร ระบุจำนวนประชากร ที่สัมภาษณ์

1) การจัดการสหกรณ์โคนมแม่ลาว จำกัด จังหวัดเชียงราย พบว่า มีการบริหารจัดการตั้งแต่การรับซื้อน้ำนมดิบของสมาชิก และกระบวนการรับซื้อน้ำนมดิบ โดยมีความจำเป็นอย่างมากที่จะต้องวิเคราะห์หลักเกณฑ์การรับซื้อน้ำนมดิบที่มีคุณภาพ เพื่อไปสู่กระบวนการนำไปขายให้กับลูกค้าขององค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทยโดยส่งให้กับกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง คือ จังหวัดสุโขทัย

2) การพัฒนาสหกรณ์โคนมแม่ลาว จำกัด จังหวัดเชียงราย ตามหลักพระพุทธศาสนา พบว่า มีหลักธรรมดังนี้คือ ทศพิธราชธรรม สุจริต 3 สังคหวัตถุ 4 พรหมวิหาร 4 อิทธิบาท 4 หลักธรรมเกี่ยวกับความไม่เบียดเบียน ศีล 5

3) วิเคราะห์รูปแบบการบริหารจัดการสหกรณ์โคนมแม่ลาว จำกัด เชียงพทุธนุรณาการ พบว่ามีรูปแบบดังนี้คือ รูปแบบการบริหารจัดการเชียงพทุธนุรณาการ รูปแบบด้านการผลิตอาหาร เชียงพทุธนุรณาการ รูปแบบด้านการจัดสวัสดิการเชียงพทุธนุรณาการ รูปแบบการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม เชียงพทุธนุรณาการ รูปแบบการสร้างภาคีเครือข่ายเชียงพทุธนุรณาการ

คำสำคัญ : การพัฒนา; ระบบการจัดการ; สหกรณ์โคนมแม่ลาว จำกัด

Abstract

This paper has objectives to 1) study the management of Maelao Dairy Cooperatives Ltd., Chiang Rai Province, 2) study the development of Maelao Dairy Cooperative Ltd., Chiang Rai Province according to Buddhism principles and 3) to analyze the management model of the Maelao Dairy Cooperative Ltd., with a Buddhist integration. This is the qualitative research through data collecting tools as document and interviewing. The research result was found that;

1) the management of Maelao Dairy Cooperatives Ltd., Chiang Rai Province, the management process started from purchasing raw milk from members with necessary to analyze standard of criteria and quality, in order to go well with selling process to partners of the Dairy Farming Promotion Organization of Thailand by sending them to the lower northern group, which is Sukhothai Province.

2) the development of Maelao Dairy Cooperatives Ltd., Chiang Rai Province according to Buddhism was through the following Buddhism Dhammas: Tosaphitharatham, Honesty 3(Sucharit3), Sangkhavatu 4, Brahmawihan 4, Power and Potency (Itthibath), 4 Dharma principles concerning non-violence and 5 precepts.

3) The analysis of the management model of Maelao Dairy Cooperatives Co., Ltd. based on Buddhist integration were as follows; aspects of food production, welfare arrangement, promoting dairy cattle raising and building a network of integrated Buddhist partners.

Key words: Development, Management System, Maelao Dairy Cooperatives Co., Ltd.

บทนำ

โคนมเป็นหนึ่งในอาชีพพระราชทานจากสายพระเนตรอันยาวไกลในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ที่ทรงอยากให้ประชาชนชาวไทยมีนมได้ดื่มกิน เกษตรกรได้มีอาชีพที่มั่นคง เป็นผลให้เกิดอาชีพเลี้ยงโคนมขึ้นมาในประเทศไทยอย่างแพร่หลาย จนกลายเป็นอุตสาหกรรมสำคัญทางเศรษฐกิจอุตสาหกรรมหนึ่งของประเทศ ซึ่งไม่เพียงสร้างรายได้ให้เกษตรกรเท่านั้น แต่ยังพัฒนาก้าวไปสู่การแปรรูปผลิตภัณฑ์นมเพื่อทำตลาดเชิงพาณิชย์ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์นมพร้อมดื่มเช่น นมโรงเรียน และนมพาณิชย์ ผลิตภัณฑ์นมผงสำหรับเด็กและทารก และผลิตภัณฑ์นมในรูปแบบอื่น ๆ เช่น โยเกิร์ต และนมเปรี้ยว โดยการผลิตนมแปรรูปนั้นมีการใช้วัตถุดิบจาก 2 แหล่ง คือ นำนมดิบที่ผลิตได้ในประเทศ และการนำเข้านมผงจากต่างประเทศ(ศูนย์วิจัยวิจัยเพื่ออุตสาหกรรมอาหาร, 2564 : 1) แหล่งเลี้ยงโคนมในประเทศไทยที่สำคัญมีอยู่ 4 แห่ง คือ 1) บริเวณจังหวัดสระบุรี นครราชสีมา ลพบุรี 2) บริเวณจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี 3) บริเวณจังหวัดเชียงใหม่ และ 4) บริเวณจังหวัดราชบุรี นครปฐม ซึ่งเกษตรกรในสามแหล่งแรกจะส่งนมนมดิบเข้าโรงงานขององค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทยที่อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี อำเภอปรางค์บุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ส่วนแหล่งสุดท้าย ส่งเข้าโรงงานของสหกรณ์โคนมหนองโพราชบุรี จำกัด (ในพระบรมราชูปถัมภ์) โดยพื้นที่ ที่มีการเลี้ยงโคนมมากที่สุดคือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคเหนือ ตามลำดับ ภาคเหนือตอนบน 6 จังหวัด เริ่มมีการเลี้ยงโคนมในปี พ.ศ. 2508 กลุ่มเกษตรกร กลุ่มแรกคือ เกษตรกรในพื้นที่อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ได้รวมตัวกันจัดตั้งสหกรณ์ โคนมจังหวัดเชียงใหม่ ถือว่าเป็นสหกรณ์โคนมแห่งแรกของจังหวัดเชียงใหม่

การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการลงทุนฟาร์มโคนมของสมาชิกสหกรณ์โคนมแม่ลาว จำกัด จังหวัดเชียงราย จังหวัดเชียงรายได้จัดตั้งสหกรณ์แห่งแรกคือ สหกรณ์โคนมบ้านต้า จำกัด โดยจังหวัดเชียงราย มีการเลี้ยงโคนมมากเป็นอันดับที่ 3 ของภาคเหนือ ดังที่กรมปศุสัตว์ได้กล่าวไว้ในรายงานประชากรโคนม ปริมาณนํ้านมและผลวิเคราะห์คุณภาพ นํ้านมดิบในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ประจำเดือนสิงหาคม 2557 ว่า จังหวัดเชียงรายมีจำนวน โคนมทั้งหมด 4,750 ตัว รองจากจังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดลำพูน ส่วนใหญ่ จะเลี้ยงกันมากที่อำเภอแม่ลาว จำนวน 2,097

19-20 มีนาคม พ.ศ. 2565 ณ หอประชุมสมเด็จพระมหาธีรราชวิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ตัว (44.15%) อำเภอเทิง จำนวน 869 ตัว (18.30%) อำเภอขุนตาล จำนวน 682 ตัว (14.36%) อำเภอเมืองเชียงราย จำนวน 595 ตัว (12.53%) อำเภอพญาเม็งราย จำนวน 330 ตัว (6.95%) และ อำเภอพาน จำนวน 177 ตัว (3.71%) ตามลำดับ จังหวัดเชียงรายยังมีฟาร์มโคนมจำนวนมาก เนื่องจากเป็นจังหวัดที่มีทรัพยากรที่อุดมสมบูรณ์ มีแหล่งอาหารมากมาย รวมไปถึงสภาพอากาศที่เหมาะสมแก่การเลี้ยงโคนม ฟาร์มส่วนใหญ่ในจังหวัดเชียงรายจะส่งน้ำนมดิบให้กับสหกรณ์โคนมในพื้นที่ของตน และ ได้รับการสนับสนุนทางด้านวิชาการจากกรมปศุสัตว์และองค์การส่งเสริมโคนมแห่งประเทศไทย (อ.ส.ค.) โดยในเขตพื้นที่อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย ก็เป็นอีกหนึ่งพื้นที่ ที่มีสหกรณ์โคนมขนาดใหญ่ที่ทำหน้าที่รับซื้อน้ำนมดิบ จากเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมที่เป็นสมาชิก นั่นคือ สหกรณ์โคนมแม่ลาว จำกัด ปัจจุบันมีสมาชิกจำนวนทั้งสิ้น 52 ราย (สหกรณ์โคนมแม่ลาว จำกัด, 2564) ซึ่งยังคงประสบกับปัญหาด้านต้นทุนการเลี้ยงโคนมที่มีอยู่ในระดับสูง (เอกชัย อุตสาหะ, 2560 : 38) ทำให้การผลิตน้ำนมดิบไม่คุ้มทุน ตลอดจนมีต้นทุนที่เกิดจากการบริหารจัดการที่ ไม่มี ประสิทธิภาพอีกด้วย

ปัจจุบันมีข่าวการทุจริต และยกยอกทรัพย์ ในองค์กรสหกรณ์ โดยผู้คนส่วนใหญ่ จะยังไม่ทราบถึงที่มาของคำว่าสหกรณ์อย่างถูกต้อง ดังนั้นผู้เขียนจึงถือโอกาสอธิบายที่มาของสหกรณ์ไว้ดังนี้ “สหกรณ์” จดทะเบียนในนามนิติบุคคล โดยในประเทศไทยเมื่อ พ.ศ. 2458 นโยบายแห่งรัฐเห็นสมควรนำวิธีการสหกรณ์ เข้ามาช่วยพัฒนาประเทศให้ประชาชนได้หลุดพ้นจากความยากจน โดยเฉพาะเกษตรกร พระราชวรพงศ์เธอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ พระบิดาแห่งการสหกรณ์ไทย ได้ทรงส่งเสริมให้ก่อตั้งสหกรณ์แห่งแรกคือ สหกรณ์วัดจันทร์ ไม่จำกัดสินใช้ ณ ตำบลวัดจันทร์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก และทรงเป็นนายทะเบียนสหกรณ์ รับจดทะเบียนเป็นสหกรณ์แห่งแรก เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2459 ตามรูปแบบสหกรณ์ เครดิตแบบไร้ไฟเฟเชน ที่ได้รับความนิยมสำเร็จ (กนกพรรณ สีนัย, 2560 : 279) มาแล้วใน อินเดีย และพม่า ซึ่งทั้งสองประเทศได้ส่งคนไปศึกษาจากประเทศเยอรมนี และเมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2527 ที่ประชุมคณะรัฐมนตรีมีมติกำหนดให้วันที่ 26 กุมภาพันธ์ ของทุกปีเป็น “วันสหกรณ์แห่งชาติ”

การสหกรณ์ได้แพร่หลายเริ่มตั้งแต่การตราพระราชบัญญัติสมาคมเพิ่มเติม พ.ศ. 2459 เพื่อทดลอง และเมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม พ.ศ. 2471 ได้ประกาศใช้ พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2471 เป็นพระราชบัญญัติสหกรณ์ฉบับแรกที่ส่งเสริม ให้สหกรณ์รวมกลุ่ม กันก่อตั้งชุมนุมสหกรณ์ สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย จำกัดสินใช้ ก็ได้เกิดขึ้นโดยการรวม กลุ่มกันของสหกรณ์ท้องถิ่น ได้ 19-20 มีนาคม พ.ศ. 2565 ณ หอประชุมสมเด็จพระมหาธีรราชวิทยาลัยสงฆ์สาธุ มหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย

จดทะเบียนเป็นประเภทชุมชนสหกรณ์ เมื่อวันที่ 7 มิถุนายน พ.ศ. 2511 มีพระบรมราชโองการ
ประกาศพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511 มีผลทำให้สันนิบาตสหกรณ์ แห่งประเทศไทย จำกัดสินใช้ เลิก
ไป และให้มีการก่อตั้งสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยขึ้นแทนโดยผลแห่งกฎหมายสหกรณ์ฉบับนั้น
พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 ซึ่งใช้บังคับในปัจจุบัน กำหนดให้มีคณะกรรมการพัฒนาการ
สหกรณ์แห่งชาติ และกองทุนพัฒนาสหกรณ์

การเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญที่สุดของขบวนการสหกรณ์ในประเทศไทย ก็คือ การควบ
สหกรณ์หาทุนเข้าด้วยกันโดยทางราชการได้ออกพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511
เปิดโอกาสให้สหกรณ์หาทุนขนาดเล็กที่ดำเนินธุรกิจเพียงอย่างเดียวควบเข้ากันเป็นขนาดใหญ่
สามารถขยายการดำเนินธุรกิจเป็นแบบอเนกประสงค์ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่สมาชิก ได้มากกว่า ด้วย
เหตุนี้ สหกรณ์หาทุนจึงแปรสภาพเป็นสหกรณ์การเกษตรมาจนปัจจุบัน และในปี 2511 สันนิบาตสหกรณ์
แห่งประเทศไทยได้ถือกำเนิดขึ้นมา เพื่อเป็นสถาบันสำหรับการศึกษาแก่สมาชิกสหกรณ์ทั่วประเทศ
มีหน้าที่ติดต่อประสานงานกันสถาบันสหกรณ์ต่างประเทศ เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์และความ
ช่วยเหลือ ร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์สากลในด้านอื่น ๆ ที่มีใช้เกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจโดยมีสหกรณ์
ทุกประเภทเป็นสมาชิก ซึ่งประเทศไทยได้กำหนดประเภทสหกรณ์ไว้ 7 ประเภท ตามประกาศ
กฎกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2516 ประกอบด้วยสหกรณ์การเกษตร สหกรณ์นิคม สหกรณ์
ประมง สหกรณ์ออกทรัพย์ สหกรณ์ร้านค้า สหกรณ์บริการและสหกรณ์เครดิตยูเนียนซึ่งนับแต่สหกรณ์
ได้ถือกำเนิดขึ้นในประเทศไทยจวบจนปัจจุบัน ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ในธุรกิจต่าง ๆ ได้สร้าง
ความเชื่อถือเป็นที่ไว้วางใจของสมาชิกจนทำให้จำนวนสหกรณ์ จำนวนสมาชิก ปริมาณเงินทุน และผล
กำไรของสหกรณ์ เพิ่มขึ้นทุกปี การสหกรณ์ในประเทศไทยจึงมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศ
โดยเฉพาะ ต่อประชาชน ที่ยากจน การสหกรณ์จะเป็นสถาบันทางเศรษฐกิจและสังคมที่ช่วยแก้ไข
ปัญหาในการประกอบอาชีพ และช่วยยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น

จังหวัดเชียงรายยังมีฟาร์มโคนมจำนวนมาก เนื่องจากเป็นจังหวัดที่มีทรัพยากรที่อุดม
สมบูรณ์ มีแหล่งอาหารมากมาย รวมไปถึงสภาพอากาศที่เหมาะสมแก่การเลี้ยงโคนม
ฟาร์มส่วนใหญ่ ในจังหวัดเชียงรายจะส่งน้ำนมดิบให้กับสหกรณ์โคนมในพื้นที่ของตน และได้รับการ
สนับสนุน ทางด้านวิชาการจากกรมปศุสัตว์และองค์การส่งเสริมโคนมแห่งประเทศไทย (อ.ส.ค.) โดยใน
เขตพื้นที่อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย ก็เป็นอีกหนึ่งพื้นที่ที่มีสหกรณ์โคนมขนาดใหญ่ที่ทำหน้าที่รับซื้อ

น้ำมันดิบ จากเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมที่เป็นสมาชิกนั้นคือ สหกรณ์โคนมแม่ลาว จำกัด ปัจจุบันมีสมาชิก
จำนวนทั้งสิ้น 44 ราย ซึ่งยังคงประสบกับปัญหาด้านต้นทุนการเลี้ยงโคนมที่มีอยู่ในระดับสูง ทำให้การ
ผลิตน้ำมันดิบไม่คุ้มทุน ตลอดจนมีต้นทุนที่เกิดจากการบริหารจัดการที่ไม่มีประสิทธิภาพอีกด้วย

ส่วนในด้านการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการบริหารจัดการ สหกรณ์การเกษตรที่เหมาะสม
ประกอบไปด้วยดังนี้คือ หลักธรรมภิบาลมาใช้ เพื่อเป็นการนำหลักพุทธธรรมมาบริหาร ชัดเจน และ
พัฒนาทางจิตใจ ของผู้บริหาร และ บุคลากร ผู้ที่ทำงานในสหกรณ์สหกรณ์โคนมแม่ลาวให้มีคุณธรรม
จริยธรรม ประกอบอาชีพโดยสุจริต ไม่เอารัดเอาเปรียบ เป็นต้น

บทความวิจัยนี้นำเสนอการพัฒนาระบบการจัดการสหกรณ์โคนมแม่ลาว จำกัด
จังหวัดเชียงราย เชิงพุทธบูรณาการ โดยทำการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการสหกรณ์โคนมแม่ลาว จำกัด
จังหวัดเชียงราย และการพัฒนาสหกรณ์โคนมแม่ลาว จำกัด จังหวัดเชียงราย ตามหลัก
พระพุทธศาสนา ตลอดจนถึงวิเคราะห์รูปแบบการบริหารจัดการสหกรณ์โคนมแม่ลาว จำกัด เชิงพุทธ
บูรณาการ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดการสหกรณ์โคนมแม่ลาว จำกัด จังหวัดเชียงราย
2. เพื่อศึกษาการพัฒนาสหกรณ์โคนมแม่ลาว จำกัด จังหวัดเชียงราย ตามหลัก
พระพุทธศาสนา
3. เพื่อศึกษาวิเคราะห์รูปแบบการบริหารจัดการสหกรณ์โคนมแม่ลาว จำกัด
เชิงพุทธบูรณาการ

การทบทวนวรรณกรรม

งานวิจัยเรื่องการพัฒนากระบวนการจัดการสหกรณ์โคนมแม่ลาว จำกัด จังหวัดเชียงราย
เชิงพุทธบูรณาการ โดยได้ทบทวนวรรณกรรมดังนี้คือ

- 1) กนกพรรณ สินจัย ได้อธิบายในเรื่อง การพัฒนาและการบริหาร ไว้ดังนี้การพัฒนาการ
บริหารการ (Development Administration) หมายถึงสาขาวิชา และยังหมายถึง กิจกรรรมหรือ
กระบวนการการบริหารการพัฒนา ยังหมายถึง การพัฒนาการบริหาร (Development of
19-20 มีนาคม พ.ศ. 2565 ณ หอประชุมสมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

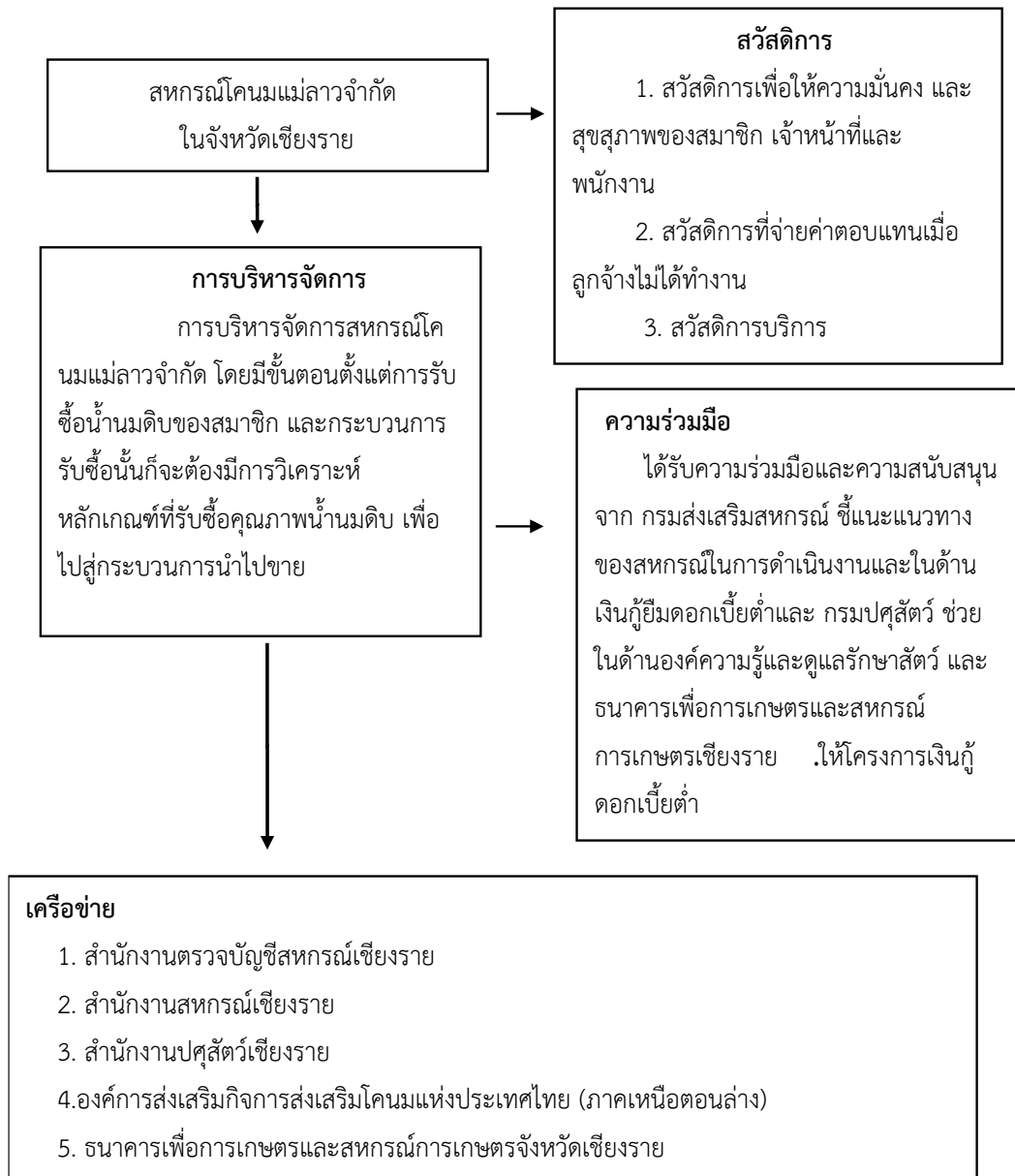
Administration/D of A) และการบริหารเพื่อการพัฒนา (Administration of- Development/A of D) การพัฒนาการบริหาร หมายถึงการจัดเตรียมเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง หรือปฏิรูป สภาพแวดล้อม นิเวศวิทยา โครงสร้างกระบวนการ รวมถึงเทคโนโลยี และพฤติกรรมการบริหาร การบริหารการพัฒนา หมายถึงความสามารถในการลงมือปฏิบัติตามนโยบาย แผน แผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมพัฒนาจริง ๆ เพื่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลง ตามที่ได้วางแผนไว้ล่วงหน้า ซึ่งเน้นความเจริญเติบโตทางการบริหารองค์ประกอบของการบริหาร การพัฒนาการบริหาร จะมีองค์ประกอบหลัก (กนกพรณ สินจัย, 2511 : 279)

2) วิรัช วิรัชนิภาวรรณ ได้อธิบายในเรื่อง การบริหารเมืองหลวงและการบริหารท้องถิ่น ไว้ดังนี้การพัฒนาที่อธิบายและขยายความตามสภาพธรรมชาติที่มนุษย์ที่เป็นสัตว์สังคม มนุษย์โดยธรรมชาติอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม ไม่อยู่อย่างโดดเดี่ยว ยกเว้นนักบวช ประเภท ฤๅษี ซีไพร หรือพระสงฆ์นักปฏิบัติ การอยู่รวมกันเป็นกลุ่มของมนุษย์อาจมีได้หลายลักษณะและเรียกต่างกัน เช่นครอบครัว เผ่าพันธุ์ ชุมชน สังคม และประเทศ เมื่อมนุษย์อยู่รวมกันเป็นกลุ่ม เป็นธรรมชาติอีกทีในแต่ละกลุ่มจะต้องมี ผู้บริหารกลุ่มและผู้ตามคือ ประชาชนหรือคนในกลุ่ม รวมทั้งมีการควบคุมดูแลกันภายในกลุ่ม หรือ การจัดระเบียบภายในกลุ่มเรียกว่า การบริหารหรือการพัฒนาภายใน เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยและความสุข (วิรัช วิรัชนิภาวรรณ, 2560 : 79)

3) ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์ ได้อธิบายในเรื่อง วิธีใหม่แห่งการพัฒนา ไว้ดังนี้การพัฒนาสังคม เป็นการเปลี่ยนแปลงทั้งระบบของสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจจะเกิดตามมาด้วยการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอุดมการณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านความคิด การเมือง กฎหมาย ปรัชญา ศาสนา ศิลธรรม ประวัติศาสตร์ สังคม ซึ่งให้เราเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงจากระบบศักดินาไปสู่ระบบทุนนิยมเป็นการเปลี่ยนแปลงทางด้านรูปแบบการดำรงชีวิตและโครงสร้างวัฒนธรรมอีกด้วย (ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์, 2559 : 12)

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร และการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดดังนี้คือ

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบการจัดการสหกรณ์โคนมแม่ลาว จำกัด จังหวัดเชียงราย เชียง
พุทธบูรณาการ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษารวบรวมเอกสารแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับแนวคิดเกี่ยวกับ แนวคิดและทฤษฎี
เกี่ยวกับการบริหารจัดการ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสหกรณ์ แนวคิดและทฤษฎี
เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ประวัติและความเป็นมาของการก่อตั้งสหกรณ์โคนมแม่ลาว จำกัด ในจังหวัด
เชียงราย หลักธรรมไปพัฒนาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสหกรณ์โคนมแม่ลาว จำกัด โดยการมี
ส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในจังหวัดเชียงราย

2. เก็บรวบรวมข้อมูลจาก เอกสารวิเคราะห์ข้อมูลของสหกรณ์โคนมแม่ลาว จำกัด และ
ตำรา งานวิจัย จากผู้ทรงคุณวุฒิ

3. สนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้คือ

3.1 ศึกษาจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นการศึกษาระบบงานการที่
เน้นไปในเรื่องที่ของสมาชิกที่ต้องการที่สุด ในด้าน

1. อาหารหยาบ เป็นอาหารสำคัญของสัตว์ประเภทกินหญ้าเป็น
หลัก เช่น โค กระบือ แพะ แกะ มีสารอาหาร เช่น โปรตีน และพลังงานน้อย แต่มีสารย่อยยากหรือ
กากมาก เช่น ต้นหญ้าต่าง ๆ ต้นข้าวโพด ฟางข้าว ยอดอ้อย เถาถั่ว และใบพืชอื่น ๆ ที่สัตว์กินได้ เช่น
กระถิน ทองหลาง แคน และใบมันสำปะหลัง เป็นต้น

2. อาหารข้น คือ อาหารที่มีเยื่อใยต่ำ แต่มีพลังงานและโปรตีนสูง
พลังงานจากคาร์โบไฮเดรตและไขมันจากพืชและสัตว์ และอาหารเสริมโปรตีน อาหารเสริมแร่ธาตุ
อาหารเสริม วิตามิน ดังนั้นจึงนำ 4 ตัวนี้มาผสมการเป็นรูปแบบผง หรืออัดเม็ด 3, อาหาร TMR
(Total Mixed Ration) คือ การนำอาหารหยาบมาผสมกันกับวัตถุดิบอาหารข้น ตามอัตราส่วนเพื่อให้
ได้คุณค่าตามโภชนาที่โคนมจักสมควรได้รับตามช่วงระยะของโคนมเพื่อให้โคนมได้รับสารอาหารได้
ครบประโชน์เพื่อผลิตน้ำนมดิบที่มี มีองค์ประกอบตามมาตรฐานตามเกณฑ์ที่รับซื้อได้

3.2 ลงพื้นที่สำรวจข้อมูล ณ สหกรณ์โคนมแม่ลาว จำกัด

3.3 ประชุมสนทนากลุ่มย่อยโดยมีผู้ทรงคุณวุฒิดังนี้

3.3.1. คณะกรรมการ จำนวน 2 ท่าน

3.3.2. สมาชิก จำนวน 2 ท่าน

3.3.3. เจ้าหน้าที่สหกรณ์ จำนวน 2 ท่าน

3.3.4. เครือข่ายหน่วยงาน จำนวน 2 ท่าน

3.4 วิเคราะห์ข้อมูลทั้งจากเอกสาร และ จากการประชุมกลุ่มย่อย ของกลุ่ม
สมาชิกและกลุ่มเครือข่ายที่ได้กำหนดไว้

3.5 สรุปผลการวิจัย

3.6 นำเสนอผลการวิจัย

4) สรุปผลการวิจัยจากกระบวนการวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบการจัดการสหกรณ์
โคนมแม่ลาว จำกัด จังหวัดเชียงราย เชียงพุทธบูรณาการ

ก) มีขั้นตอนกระบวนการจัดการสหกรณ์โคนมแม่ลาว จำกัด จังหวัดเชียงราย

ข) มีระบบการพัฒนาสหกรณ์โคนมแม่ลาว จำกัด จังหวัดเชียงรายตามหลัก
พระพุทธศาสนา

ค) มีรูปแบบการบริหารจัดการสหกรณ์โคนมแม่ลาว จำกัด เชียงพุทธบูรณาการ

5) นำเสนอผลงานวิจัยในระดับชาติ

ผลการวิจัย

1) การจัดการสหกรณ์โคนมแม่ลาว จำกัด จังหวัดเชียงราย พบว่า มีการบริหารจัดการ
ตั้งแต่การรับซื้อน้ำนมดิบของสมาชิก และกระบวนการรับซื้อน้ำนมดิบ โดยมีความจำเป็นอย่างมากที่
จะต้องวิเคราะห์หลักเกณฑ์การรับซื้อน้ำนมดิบที่มีคุณภาพเช่น สหกรณ์ฯ จะรับซื้อน้ำนมดิบในราคา
มาตรฐานตามที่คณะกรรมการกำหนด ทั้งนี้การปรับเปลี่ยนราคาการรับซื้อน้ำนมกับสหกรณ์
จะมีการประกาศเป็นคราว ๆ สหกรณ์ฯ จะเพิ่มหรือลดราคาการรับซื้อน้ำนมดิบจากราคามาตรฐานโดยถือ
เกณฑ์ดังนี้ คุณภาพน้ำนมดิบ (ตรวจแบบใช้ MB) Methylene blue reduction test เป็นวิธีการตรวจสอบ
คุณภาพน้ำนมดิบ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินจำนวนจุลินทรีย์ในน้ำนม เพราะปริมาณจุลินทรีย์ที่มีอยู่ใน
น้ำนม จะทำให้สีของน้ำนมเปลี่ยนไปตามระยะเวลา หลังจากที่เติมน้ำนมนั้นลงไป
ตัวอย่างน้ำนมการเปลี่ยนสีของน้ำนม ในการเปลี่ยนสี ถ้าหากเกิน 6 ชั่วโมงสียังไม่เปลี่ยนจะได้ราคาที่สูง
เกรด 1 ชั่วโมง ที่เปลี่ยนสี มากกว่า 6 ชั่วโมง ราคา 17.50 บาท เกรด 2 ชั่วโมงที่เปลี่ยนสี 5.01- 6.00

19-20 มีนาคม พ.ศ. 2565 ณ หอประชุมสมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ชั่วโมง ราคา 17.30 บาท เกรด 3 ชั่วโมงที่เปลี่ยนสี 4.01- 5.00 ชั่วโมง ราคา 15.00 บาท เกรด 4 ชั่วโมงที่เปลี่ยนสี น้อยกว่าหรือเท่ากับ 3.00 ชั่วโมง ราคา 10.00 บาท เซลล์โซมาติก (Somatic Cell count) เป็นการตรวจสอบคุณภาพน้ำนมดิบ เพื่อตรวจนับจำนวนเซลล์โซมาติก ซึ่งเป็นเนื้อเยื่อ ได้แก่ เม็ดเลือดขาวและเยื่อบุผนังของท่อส่งนม หรือถุงพักน้ำนม เม็ดเลือดขาว ซึ่งจะมีปริมาณมากผิดปกติ หากแม่วัวมีอาการด้านมออักเสบ น้ำนมดิบคุณภาพดี ควรมีค่า somatic cell count ไม่เกิน 500,000 เซลล์ต่อมิลลิลิตร การกำหนดราคาปริมาณไขมัน (Fat) การกำหนดราคาปริมาณโปรตีน (Protein) การกำหนดราคาปริมาณของแข็งทั้งหมด (Total Solids) การกำหนดราคา มาตรฐานฟาร์มโดยจะเพิ่มให้สำหรับผู้ที่ได้ใบรับรอง มาตรฐานฟาร์ม โดยยืนยันผลวิเคราะห์คุณภาพน้ำนมดิบ ของศูนย์วิจัยและการพัฒนาการสัตวแพทย์ภาคเหนือตอนบน เพื่อไปสู่กระบวนการนำไปขายให้กับลูกค้า ขององค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทยโดยส่งให้กับกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง คือจังหวัดสุโขทัย

2) การพัฒนาสหกรณ์โคนมแม่ลาว จำกัด จังหวัดเชียงราย ตามหลักพระพุทธศาสนา พบว่า มีหลักธรรมดังนี้คือ ทศพิธราชธรรม ทานคือมีการแบ่งปันซึ่งกันและกันกับหมู่สมาชิกเหมือนกัน ศีล เพื่อควบคุมความประพฤติทางกายและวาจาให้ตั้งอยู่ในความดีงามมีความปกติสุขเพื่อให้เป็นกติกายกข้อห้ามที่ใช้แก้ปัญหาขั้นพื้นฐาน 5 ปัญหาหลัก ซึ่งทำให้เกิดความสงบสุข และ ไม่มีการเบียดเบียนซึ่งกันและกันในสังคม ประโยชน์ของศีลในขั้นพื้นฐานคือทำให้กาย วาจา ใจ สงบไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ทำให้สามารถที่จะทำให้อจิตสงบได้ง่ายในการทำสมาธิ การบริจาค ให้ของต่าง ๆ แก่สมาชิก และมีความเสียสละ และมีความซื่อตรงต่อตัวเองและต่อสหกรณ์ฯ มีความอ่อนโยนต่อผู้อื่น ต่อผู้ร่วมงาน ต่อสมาชิกด้วยกัน ละเว้นความโกรธ และไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน และมีความอดทน เป็นการให้สุจริต 3 สังคหวัตถุ 4 ใช้เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวรั้งใจคนให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้ และทำให้อยู่ร่วมกันด้วยความรักความปรารถนาดีต่อกัน พรหมวิหาร 4 ผู้บริหารที่ดีจึงควรมีความรู้กว้างขวางและรอบด้าน เพื่อที่จะสามารถดึงหลักการที่เหมาะสมมาใช้ได้อย่างถูกที่ ถูกเวลา และถูกกับคน ซึ่งเป็นอีกอย่างหนึ่งที่ผู้บริหารพึงมี เพื่อใช้ในการครองใจผู้ใต้บังคับบัญชา ประกอบไปด้วย เมตตา กรุณา มุทิตาและอุเบกขา แต่ละส่วนนั้นสามารถนำมาปรับใช้ในการบริหาร อิทธิบาท 4 คือ ฐานหรือหนทางความสำเร็จที่นำไปสู่ความสำเร็จแห่งผลที่มุ่งหมายมี 4 ประการ ฉันทะ ความพอใจ คือความต้องการที่จะทำใฝ่ใจรักจะทำสิ่งนั้นอยู่เสมอ และปรารถนาจะทำให้ได้ผลดียิ่ง ๆ ขึ้นไป วิริยะ คือ ความขยันหมั่นประกอบสิ่งนั้นด้วยความพยายาม เข้มแข็ง อดทน เอาธุระไม่ท้อถอย จิตตะ

ความคิด คือตั้งจิตรับรู้ในสิ่งที่ทำและทำสิ่งนั้นด้วยความคิด เอาจิตฝึกฝน ไม่ปล่อยใจให้ฟุ้งซ่านเลื่อนลอยไป วิมังสา ความไตร่ตรอง หรือ ทอดลอง คือ หมั่นใช้ปัญญา พิจารณาใคร่ครวญ ตรวจสอบเหตุผล และตรวจสอบข้อยิ่งหย่อนในสิ่งที่ทำนั้น มีการวางแผน วัดผล คิดค้นวิธี แก้ไขปรับปรุง

3) วิเคราะห์รูปแบบการบริหารจัดการสหกรณ์โคนมแม่ลาว จำกัด เชียงพุดบูรณาการ พบว่ามีรูปแบบดังนี้คือ รูปแบบการบริหารจัดการเชียงพุดบูรณาการ โดยมีการบริหารจัดการในเรื่องการบริหารต่างๆไม่ว่าจะเป็นเรื่องการบริหารวางแผนรูปแบบงานนั้นก็จะต้องยึดถือข้อบังคับ และระเบียบมาประกอบในการใช้ซึ่งนำมาวิเคราะห์ร่วมกันกับฝ่ายบริหารและฝ่ายจัดการ รูปแบบด้านการผลิตอาหารเชียงพุดบูรณาการ ในการผลิตอาหารนั้นจะต้องมีผู้ที่มีความรู้ที่จะคิดคำนวณสูตรอาหารที่มีประสิทธิภาพ และเน้นองค์ประกอบสัดส่วนและคำนวณต้นทุนของราคาอาหารที่ไม่มีราคาแพงกว่าท้องตลาด และสามารถคำนึงถึงประโยชน์ที่จะได้รับ ทั้งโคนม โครีตนม รูปแบบด้านการจัดสวัสดิการให้แก่รูปแบบการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมเชียงพุดบูรณาการ เชียงพุดบูรณาการ มีการจัดสวัสดิการเจ้าหน้าที่พนักงาน เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่เจ้าหน้าที่ และยังรวมไปถึงสมาชิกอีกด้วย รูปแบบการสร้างภาคีเครือข่ายเชียงพุดบูรณาการ ในการมีส่วนร่วมร่วมกับภาคีเครือข่ายนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะขาดไม่ได้เลย อย่างเช่น หน่วยงานปศุสัตว์ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ดูแลสุขภาพสัตว์ให้กับสหกรณ์ฯ หน่วยงาน สหกรณ์จังหวัด ก็เป็นผู้ให้ความรู้เกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับต่างๆ ให้กับสหกรณ์ฯ รวมทั้งยังเป็นแหล่งเงินทุนให้อีกเช่นกัน หน่วยงานตรวจบัญชีสหกรณ์ฯ ซึ่งก็ขาดไม่ได้เช่นกัน เพราะมีหน้าที่ตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ฯ หน่วยงาน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ซึ่งเป็นแหล่งเงินทุนให้กับสหกรณ์ฯ ที่ขาดไม่ได้ และองค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย (ภาคเหนือตอนล่าง (อ.ส.ค.) ซึ่งเป็นคู่ค้าของสหกรณ์ฯ ช่วยรับซื้อน้ำนมดิบทุกหยดของสมาชิก

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบการจัดการสหกรณ์โคนมแม่ลาว จำกัด จังหวัดเชียงราย เชียงพุดบูรณาการ โดยมีงานวิจัยที่สอดคล้องดังนี้คือ บุญทัน ดอกไธสง ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาและอุปสรรคการบริหารจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์ เป็นองค์กรไม่แสวงหาผลกำไร การบริหารจัดการสหกรณ์จึงมีลักษณะแตกต่างจากการจัดการธุรกิจอื่น เป็นสถาบันทางการเงินมีส่วนราชการกำกับจัดตั้งขึ้นให้การเอื้อเพื่อแก่ชุมชนโดยทำกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ในทุก ๆ ปี คือกำไรกลับสู่ชุมชน

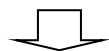
19-20 มีนาคม พ.ศ. 2565 ณ หอประชุมสมเด็จพระมหาธีรราชวิทยาลัยมหาวิทยาลัยสงฆ์ล้านนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

และสังคมอย่างมีปัญหาคือ การบริหารจัดการไม่มีประสิทธิภาพการทำงานไม่เป็นไปตามเป้าหมายอุปสรรค
คือการเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐและของผู้บริหาร เรื่องรูปแบบการพัฒนาการบริหารจัดการ
สหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีประสิทธิภาพ ตามหลักพุทธธรรม วิธัญญ์ วิจารณ์ ประภา ผลการวิจัยพบว่า
การนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในการสร้างสังคมแห่งสัมมาปัญญาในประเทศไทย เรื่อง การนำ
หลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในการสร้างสังคมแห่งสัมมาปัญญาในประเทศไทย เอกชัย อุดสาหะ
ผลการวิจัยพบว่า การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการลงทุน ทำ
ฟาร์มโคนมของสมาชิกสหกรณ์โคนมแม่ลาว จำกัด จังหวัดเชียงรายเรื่อง การวิเคราะห์ต้นทุนและ
ผลตอบแทนจากการลงทุนทำฟาร์มโคนมของสมาชิกสหกรณ์โคนมแม่ลาว จำกัด จังหวัดเชียงราย

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยมีดังนี้คือ

การพัฒนาระบบการจัดการสหกรณ์โคนมแม่ลาว จำกัด
จังหวัดเชียงราย เชิงพุทธบูรณาการ

มีการบริหารจัดการระบบด้านการผลิตอาหารหยาบ เช่น อาหาร ทีเอ็มอาร์
ซึ่งเป็นอาหารหยาบที่มีส่วนผสมของวัตถุดิบรบกวน และทำเป็นสูตร 16

มีสวัสดิการในการนำมาใช้กับสหกรณ์ฯ สวัสดิการเชิงพุทธ เพื่อเป็นแรงจูงใจ
ให้กับเจ้าหน้าที่หน้า พนักงาน รวมไปถึงสมาชิกของสหกรณ์

เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมการพัฒนาระบบการจัดการสหกรณ์โคนมแม่ลาว
จำกัด เชิงพุทธบูรณาการ

สรุป

จากการศึกษางานวิจัยเรื่องนี้สรุปได้ว่าการจัดการสหกรณ์โคนมแม่ลาว จำกัด จังหวัด เชียงราย พบว่า มีการบริหารจัดการ ตั้งแต่การรับซื้อน้ำนมดิบของสมาชิก และกระบวนการรับซื้อ น้ำนมดิบโดยมีความจำเป็นอย่างมากที่จะต้องวิเคราะห์หลักเกณฑ์การรับซื้อน้ำนมดิบที่มีคุณภาพ การ พัฒนาสหกรณ์โคนมแม่ลาว จำกัด จังหวัดเชียงราย ตามหลักพระพุทธศาสนา พบว่า มีหลักธรรม ดังนี้คือ ทศพิธราชธรรม ทานคือมีการแบ่งปันซึ่งกันและกันกับหมู่สมาชิกเหมือนกัน ศีล เพื่อควบคุม ความประพฤติทางกายและวาจาให้ตั้งอยู่ในความดีงามมีความปกติสุข เพื่อให้เป็นกติกายกห้ามที่ใช้ แก้ปัญหาขั้นพื้นฐาน 5 ปัญหาหลัก ซึ่งทำให้เกิดความสงบสุข และ ไม่มีการเบียดเบียนซึ่งกันและกันใน สังคม ประโยชน์ของศีลในขั้นพื้นฐานคือทำให้กาย วาจา ใจ สงบไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ทำให้ สามารถที่จะทำให้จิตสงบได้ง่ายในการทำสมาธิ การบริจาต ให้ของต่างๆแก่สมาชิก และมีความ เสียสละ และมีความซื่อตรงต่อตัวเองและต่อสหกรณ์ฯวิเคราะห์รูปแบบการบริหารจัดการสหกรณ์โคนม แม่ลาว จำกัด เชียงพุดบูรณาการ พบว่า มีรูปแบบดังนี้คือ รูปแบบการบริหารจัดการเชียงพุดบูรณาการ โดยมีการบริหารจัดการในเรื่องการบริหารต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการวางแผนรูปแบบงานนั้นก็ต้อง ยึดถือข้อบังคับ และระเบียบมาประกอบในการใช้ซึ่งนำมาวิเคราะห์ร่วมกันกับฝ่ายบริหารและฝ่าย จัดการ รูปแบบด้านการผลิตอาหารเชียงพุดบูรณาการ ในการผลิตอาหารนั้นจะต้องมีผู้ที่มีความรู้ ที่จะคิดคำนวณสูตรอาหารที่มีประสิทธิภาพ และเน้นองค์ประกอบสัดส่วนและคำนวณต้นทุนของราคา อาหารที่ไม่มีราคาแพงกว่าท้องตลาด และสามารถคำนึงถึงประโยชน์ที่จะได้รับ ทั้งโคขุน โครีดนม รูปแบบด้านการจัดสวัสดิการให้แก่รูปแบบการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมเชียงพุดบูรณาการ เชียงพุด บูรณาการ มีการจัดสวัสดิการเจ้าหน้าที่พนักงาน เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่เจ้าหน้าที่ และยังรวมไปถึงสมาชิกอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ก. ควรมีการบริหารจัดการด้านการใช้เทคโนโลยีมาวัดคุณภาพน้ำนมดิบ

ข. ควรมีพระสงฆ์หรือหน่วยงานทางพระพุทธศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม
มาบรรยาย ให้แก่สมาชิก

ค. ควรมีภาคีเครือข่ายมาช่วยส่งเสริมและสนับสนุนในด้านต่าง ๆ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบองค์ความรู้เกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการสหกรณ์โคนมแม่ลาว จำกัด
เชิงพุทธบูรณาการ ประกอบไปด้วย คือ รูปแบบการบริหารจัดการเชิงพุทธบูรณาการ รูปแบบด้านของ
การผลิตอาหาร เชิงพุทธบูรณาการ รูปแบบด้านการจัดสวัสดิการเชิงพุทธบูรณาการ รูปแบบการ
ส่งเสริมการเลี้ยงโคนมเชิงพุทธบูรณาการ รูปแบบการสร้างภาคีเครือข่ายเชิงพุทธบูรณาการสามารถ
นำไปประยุกต์ใช้กับ สหกรณ์โคนมแม่ลาว จำกัด โดยควรให้ความสำคัญกับ การบริหารจัดการด้วยความ
ซื่อสัตย์สุจริต

References

- กนกพรรณ สินจัย. (2562). พระราชบัญญัติสหกรณ์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โฟกัส FOCUS.
- ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์ และคณะ. (2561). วิถีใหม่แห่งการพัฒนา: วิถีวิทยาศาสตร์สังคมไทย.
กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิรัช วิรัชนิการวรรณ. (2560). ผลการดำเนินงานของสหกรณ์, กรุงเทพมหานคร : ศูนย์หนังสือแห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศูนย์วิจัยระยะเพื่ออุตสาหกรรมอาหาร องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย. [ออนไลน์].
แหล่งที่มา: <http://fic.nfi.or.th/foodsectordatabank-detail>. [9 ตุลาคม 2564].
- เอกชัย อุตสาหะ. (2560). วิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนการลงทุนทำฟาร์มโคนมของสมาชิกโคนม
แม่ลาว จำกัด, ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 มกราคม-มิถุนายน 2560.